

Proiect de lege

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Camera Deputaților

Senatul

LEGE

privind uniunea consensuală

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1

(1) Prezenta lege are drept scop protejarea familiei și a membrilor săi prin reglementarea cadrului legal în care este recunoscută juridic uniunea consensuală.

(2) Uniunea consensuală reprezintă asocierea dintre două persoane de sex diferit sau de același sex în scopul organizării vieții lor comune ca viață de familie.

(3) Uniunea consensuală se poate înregistra la ofițerul de stare civilă, în condițiile prezentei legi.

(4) Uniunea consensuală neînregistrată poate fi recunoscută legal, în condițiile prezentei legi.

Art. 2

În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) *uniunea consensuală* este asocierea dintre două persoane de sex diferit sau de același sex în scopul organizării vieții lor comune ca viață de familie prin înregistrarea la Registrul de stare civilă;

- b) *certificatul de uniune consensuală* este extrasul din Registrul de stare civilă, care atestă încheierea actului de stare civilă sub forma uniunii consensuale;
- c) *partenerul* este una dintre cele două persoane fizice care intră în uniunea consensuală în Registrul de stare civilă sau care conviețuiește într-o uniune consensuală neînregistrată, dovedită în condițiile prezentei legi;
- d) *domiciliul comun* este domiciliul în care conviețuiesc partenerii;
- e) *reședința comună* este reședința în care conviețuiesc partenerii;
- f) *bunurile comune* sunt bunurile dobândite de fiecare dintre parteneri sau de parteneri împreună, în timpul uniunii consensuale sau anterior înregistrării lui însă incluse în mod expres de către parteneri în Convenția referitoare la regimul comun al bunurilor;
- g) *cheltuieli comune* reprezintă cheltuielile pentru plata utilităților aferente locuinței în care conviețuiesc, a celor legate de buna stare a acestora, precum și suportarea cheltuielilor determinate de asigurarea asistenței medicale a partenerului, în cazul în care acesta nu este asigurat. Se consideră cheltuieli comune și cele legate de creșterea și educarea copiilor aflați în întreținerea acestora;
- h) *datoriile comune* sunt datoriile contractate în cadrul uniunii consensuale;
- i) *partener supraviețuitor* este partenerul care rămâne în viață în urma decesului celuilalt partener, în condițiile în care uniunea consensuală nu încetase înaintea decesului;
- j) *convenția referitoare la regimul comun al bunurilor* este actul solemn, încheiat în formă autentică în fața notarului public, cu consimțământul celor doi parteneri, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică specială și conținut predeterminat care poate fi realizat în orice moment al uniunii consensuale. În lipsa unei convenții care stabilește bunurile comune, respectiv bunurile proprii, fiecare dintre parteneri este proprietar exclusiv în privința bunurilor dobândite înainte de încheierea uniunii consensuale, precum și a celor pe care le dobândește în nume propriu după această dată.

CAPITOLUL II

Încheierea uniunii consensuale

Art. 3

Uniunea consensuală se încheie valabil numai dacă se respectă următoarele condiții:

- a) partenerii să aibă cel puțin 18 ani împliniți;
- b) cel puțin unul dintre parteneri este cetățean român sau este cetățean străin sau apatrid cu reședința în România de cel puțin 1 an;
- c) nici unul dintre parteneri nu este căsătorit sau nu a încheiat o altă uniune consensuală.

Art. 4

Uniunea consensuală nu se poate încheia:

- a) între rudele în linie dreaptă, precum și cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv;
- b) între tutorele și persoana minoră ce se află sub tutela sa;
- c) pentru alienatul mintal, debilul mintal, precum și pentru cel care este temporar lipsit de facultățile mintale, cât timp nu are discernământul faptelor sale.

Art.5

(1) Uniunea consensuală se încheie de către ofițerul de stare civilă la sediul serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor, al primăriei în a cărei rază de competență teritorială își are domiciliul ori reședința unul dintre viitorii parteneri sau, după caz, la un sediu destinat acestui scop, stabilit de primarul unității administrativ-teritoriale respective.

(2) Declarația de uniune consensuală se face personal de către viitorii parteneri, în scris, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, la primăria competentă unde urmează a se încheia uniunea consensuală. În declarația de uniune consensuală, viitorii parteneri vor declara pe proprie răspundere că nu există niciun impediment legal la încheierea uniunii consensuale și că și-au comunicat reciproc starea sănătății.

(3) Pentru motive temeinice, în baza unei cereri motivate, dacă unul dintre viitorii parteneri se află în imposibilitatea de a se deplasa la sediul serviciului public

comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, al primăriei competente, declarația de uniune consensuală se poate face și în afara sediului acestuia/acesteia, în fața ofițerului de stare civilă.

(4) Dacă de la data depunerii declarației de mai sus au trecut 30 de zile și uniunea consensuală nu a fost încheiată ori dacă viitorii parteneri doresc să modifice declarația inițială, aceștia vor face o nouă declarație de uniune consensuală, în condițiile legii.

(5) În cazul în care constată că nu sunt îndeplinite cerințele prevăzute de lege pentru încheierea uniunii consensuale, ofițerul de stare civilă refuză să încheie uniunea consensuală și consemnează refuzul într-un proces-verbal.

(6) În cazul refuzului ofițerului de stare civilă de a încheia uniunea consensuală, persoana nemulțumită poate sesiza instanța competentă în raza căreia domiciliază.

Art. 6

La declarația de uniune consensuală viitorii parteneri vor anexa:

- a) copii de pe certificatele de naștere ale fiecărui viitor partener;
- b) declarație pe propria răspundere privind absența încheierii unei alte forme de protecție juridică a familiei (pact civil de solidaritate, uniune consensuală sau căsătorie) sau dizolvarea lor anterioară sau certificatul de deces al partenerului/soțului în cazul existenței unei forme de protecție juridică încheiate anterior;
- c) declarație pe proprie răspundere privind certificarea faptului că nu se află într-una dintre situațiile prevăzute la art. 4;
- d) în cazul cetățenilor străini, un certificat eliberat de autoritățile competente din țara de origine atestând starea civilă.

Art. 7

(1) Uniunea consensuală se celebrează de către ofițerul de stare civilă, la sediul primăriei. Prin excepție, uniunea consensuală se poate celebra, cu aprobarea primarului, de către un ofițer de stare civilă în o altă locație, cu obligativitatea înștiințării primăriei de domiciliu sau de reședință a viitorilor parteneri, în vederea publicării.

(2) La încheierea uniunii consensuale, ofițerul de stare civilă ia notă de consimțământul viitorilor parteneri, liber și deplin exprimat, în prezența a 2 martori și întocmește, de îndată, actul de uniune consensuală, pe care îl înscrie în Registrul de stare civilă.

(3) Actul de uniune consensuală se semnează de către parteneri, de cei 2 martori și de către ofițerul de stare civilă.

(4) La încheierea uniunii consensuale între cetățeni străini sau între aceștia și cetățeni români, dacă nu cunosc limba română, precum și în cazul în care unul sau ambii viitori parteneri au handicap auditiv sau surdocecitate, se va folosi interpret autorizat sau, după caz, interpret autorizat al limbajului mimico-gestual și al limbajului specific persoanelor cu surdocecitate, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

Art. 8

Uniunea consensuală încheiată cu încălcarea condițiilor prevăzute la art. 3 și 4 este lovit de nulitate absolută.

Art. 9

(1) Încheierea uniunii consensuale schimbă starea civilă a persoanei, în „persoană în uniune consensuală”.

(2) Pe baza actului de uniune consensuală se eliberează certificatul de uniune consensuală, conform legii.

Capitolul III

Drepturi și obligații

Art. 10

Partenerii au drepturi și obligații egale în cadrul uniunii consensuale.

Art. 11

Fiecare partener își păstrează numele de dinainte de încheierea uniunii consensuale.

Art. 12

(1) Înainte de încheierea uniunii consensuale sau oricând pe durata acesteia, cei doi parteneri pot încheia în fața notarului public convenția privind regimul bunurilor.

(2) Prevederile legale aplicabile convenției privind regimul bunurilor între soți se aplică în mod echivalent. (3) În lipsa încheierii unei convenții referitoare la regimul comun al bunurilor este prezumat regimul separației bunurilor, cu creanța de participare de 1/2.

(4) Bunurile dobândite împreună de parteneri aparțin acestora în proprietate comună pe cote-părți, în condițiile legii.

(5) Niciunul dintre parteneri nu poate fi ținut de obligațiile născute din acte săvârșite de celălalt partener.

(6) Partenerii răspund solidar pentru obligațiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obișnuite ale uniunii consensuale.

Art. 13

(1) Partenerii sunt asimilați soților, în materia: asistenței sociale, asigurărilor sociale, asigurărilor de sănătate, drepturilor pacientului, impozitelor și taxelor, prevenirea și combaterea violenței domestice și a altor fapte de natură penală sau contravențională săvârșite asupra unui membru de familie.

Art.14

(1) Partenerii sunt asimilați soților în ceea ce privește prezumția de paternitate și drepturile și obligațiile ce decurg din autoritatea părintească pentru copiii născuți în timpul uniunii consensuale dintre două persoane de sex diferit.

(3) Partenerii de sex diferit răspund în solidar pentru cheltuielile legate de creșterea și educarea copiilor.

(4) Partenerul de sex diferit are obligația de a asigura protecția și bunăstarea copiilor celuilalt partener care locuiesc și sunt îngrijiți și educați împreună de cei doi parteneri.

(5) În scopul îndeplinirii obligației de la alineatul (4), partenerul care este părintele biologic al copilului poate notifica serviciul public de asistență socială de la domiciliu cu privire la numele partenerului care se ocupă de întreținerea copilului.

(6) Partenerul de sex diferit desemnat ca persoană care se ocupă de întreținerea copilului are dreptul de a reprezenta copilul în relațiile cu instituțiile educaționale, medicale și sociale, în lipsa părintelui biologic.

(7) Partenerul de sex diferit care a participat direct și nemijlocit pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin 5 ani în cadrul uniunii consensuale, la creșterea și îngrijirea copilului celuilalt partener care exercită sau a exercitat singur drepturile părintești, poate adopta în condiții similare celor aplicabile adopției copilului de către soțul părintelui firesc sau adoptiv.

(8) Partenerii civili de același sex nu au dreptul la adopție.

Art. 15

(1) Partenerul aflat în întreținerea partenerului asigurat beneficiază de asigurare medicală în sistemul public de sănătate, fără plata contribuției, obținând calitatea de coasigurat.

(2) În cazul spitalizării sau decesului unuia dintre parteneri, celălalt partener este considerat aparținător și membru de familie.

Art. 16

(1) În materia moștenirii legale a partenerului defunct, partenerul supraviețuitor este asimilat soțului supraviețuitor, având aceleași drepturi cu acesta.

(2) În materia pensiei de urmaș și a altor drepturi de asigurări sociale, partenerul supraviețuitor este asimilat soțului supraviețuitor.

Art. 17

Oricare dintre cei doi parteneri are dreptul de a continua contractul de închiriere a locuinței în cazul părăsirii definitive a domiciliului de către titularul contractului de închiriere sau al decesului acestuia.

Art. 18

(1) În cazul procesului de obținere a cetățeniei române, cei doi parteneri sunt asimilați soților, beneficiind de prevederile art.8 din Legea cetățeniei române nr.21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Cei doi parteneri au dreptul la libera circulație și ședere, precum și dreptul de ședere permanentă pe teritoriul României conform prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului 102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 260/2005, modificată de Ordonanța nr. 30 din 19 iulie 2006.

Art. 19

(1) Niciunul dintre parteneri nu îl poate reprezenta pe celălalt în justiție fără mandat expres și nu poate fi ținut răspunzător pentru obligațiile contractate de celălalt partener.

(2) Partenerii sunt asimilați soților în relațiile care au loc în justiție, în orice materie.

(3) Partenerii sunt asimilați soților în stabilirea incompatibilităților la numirea în anumite funcții și în materia conflictului de interese.

Art. 20

(1) Partenerul beneficiază de 3 zile de concediu cu plată în caz de deces sau boală gravă a celuilalt partener.

(2) Angajatorul este obligat să țină cont în stabilirea concediilor dacă cei doi parteneri lucrează în același loc.

(3) Partenerii pot beneficia de maxim 5 zile de concediu cu plată în urma încheierii contractului de uniune consensuală.

Art. 21

(1) Până la încetarea uniunii consensuale în condițiile prevăzute la art. 21, partenerii își datorează întreținere.

(2) Partenerul are dreptul la întreținere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacități de muncă survenite înainte de încheierea uniunii consensuale ori în timpul acesteia; el are drept la întreținere și atunci când incapacitatea se ivește în decurs de un an de la data încetării uniunii consensuale, însă numai dacă incapacitatea se datorează unei împrejurări în legătură cu uniunea consensuală.

(3) Întreținerea datorată potrivit dispozițiilor alin.(2) poate fi stabilită până la o treime din venitul net din muncă al partenerului obligat la plata ei, potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează să plătească. Această întreținere, împreună cu întreținerea datorată copiilor, nu va putea depăși jumătate din venitul net din muncă al partenerului obligat la plată.

(4) În toate cazurile, dreptul la întreținere încetează prin încheierea unei alte uniuni consensuale ori prin căsătoria partenerului îndreptățit să o primească.

Capitolul IV

Încetarea uniunii consensuale

Art. 21

(1) Uniunea consensuală încetează în următoarele condiții:

- a) prin decesul sau declararea judecătorească a morții unuia dintre parteneri;
- b) prin acordul comun al celor doi parteneri;
- c) prin comunicarea deciziei unilaterale a unuia dintre parteneri privind încetarea uniunii consensuale;
- d) la data încheierii căsătoriei între cei doi parteneri.

(2) În cazurile de la alineatul 1 lit.b și c, notarul va încheia un certificat de încetare a uniunii consensuale, pe care îl va transmite ofițerului de stare civilă. Data încetării uniunii consensuale este data certificatului încheiat de notar.

(4) La încetarea uniunii consensuale, situația bunurilor comune se stabilește de comun acord între parteneri.

(5) În caz de dezacord, partenerii pot sesiza instanțele de judecată în ceea ce privește consecințele patrimoniale ale încetării uniunii consensuale.

(6) La încetarea uniunii consensuale, cei doi parteneri vor decide de comun acord situația copiilor născuți pe durata uniunii consensuale. Dacă cei doi parteneri nu se învoiesc asupra situației copiilor născuți în această perioadă, va hotărî instanța.

(7) În cazul intenției ambilor parteneri de a se căsători unul cu celălalt, aceștia vor face demersurile de la alineatul 1 lit.b pentru încetarea mai întâi a uniunii consensuale dintre ei.

Art. 22

La data încetării relației de uniune consensuală, ofițerul de stare civilă va înscrie încetarea uniunii consensuale prin mențiune pe actul de uniune consensuală și pe actele de naștere ale foștilor parteneri, la cererea notarului sau a persoanei interesate.

Capitolul V

Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 23

(1) Cuplurile care au încheiat uniuni consensuale în mod legal pe teritoriul altor state beneficiază de recunoașterea statutului lor pe teritoriul României și de aceleași drepturi și obligații ca și cuplurile care au încheiat o uniune consensuală în România.

(2) Căsătoriile între persoanele de același sex legal încheiate pe teritoriul altor state beneficiază de totalitatea drepturilor și obligațiilor pe care le au cuplurile de același sex care au încheiat o uniune consensuală în România.

Art. 24

(1) În termen de 30 de zile de la adoptarea prezentei legi Ministerul Afacerilor Interne va adopta Regulamentul privind organizarea Registrului de stare civilă.

(2) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 25

La data intrării în vigoare a prezentei legi, alineatul (3) al articolului 277 din Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.505 din 15 iulie 2011, cu modificările ulterioare, se abrogă.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art.75 și ale art.76 alin.(2) din Constituția României, republicată.